

Objekti globoko v vesolju junija

Junija opolnoči kulminirajo ozvezdja, v katerih se kar tare zanimivosti: poleg Rimske ceste same vidimo kar nekaj objektov globoko v vesolju. Za opazovanje pa imamo ta mesec na voljo najmanj teme, v kresni moči le dve uri tri četrt. Središče Rimske ceste v Strelcu je polno odprtih kopic: *NGC 6494 (M 23)*, *NGC 6520**, *NGC 6531 (M 21)*, *NGC 6603 (M 24)*, *NGC 6613 (M 18)*, *IC 4725 (M 25)* in *NGC 6716*, tri pa so za nameček zavite v svetleče meglice, namreč *NGC 6514 (M 20)*, *NGC 6523* (M 8)* in *NGC 6618* (M 17)*. Tam je tudi precej kroglastih kopic, *NGC 6626 (M 28)*, *NGC 6637 (M 69)*, *NGC 6656* (M 22)*, *NGC 6681 (M 70)*, *NGC 6715 (M 54)*, *NGC 6809 (M 55)*, *NGC 6531 (M 21)*, pa tudi ena planetarna meglica, *NGC 6818**. V Kači sta dve odprti kopici, *IC 4756** in v meglico zavita *NGC 6611* (M 16)*, v Ščitu sta dve, *NGC 6694 (M 26)* in *NGC 6705* (M 11)*, v Liri pa poleg kroglaste kopice *NGC 6779 (M 56)* ni težko najti tudi planetarno meglico *NGC 6720* (M 57)*. Zvezdica pomeni, da je objekt viden tudi pri svetlobnem onesnaženju.

NGC 6720 (M 57)* je seveda znameniti Prstan, Obročasta meglica v Liri, premera dobre ločne minute. Leži le malce nad galaktično ravnino 2300 svetlobnih let daleč. Vse kaže, da ni prava planetarna meglica, torej krogelna lupina, ampak da gledamo v votel valj skoraj vzporedno z njegovo osjo, ki ga vzbuja k sevanju zvezda v središču s površinsko temperaturo okoli 110.000°K. Ta zvezda je ob koncu svojega jedrskega obdobja v življenju že dalj časa odmetavala svoj plašč, saj to, kar vidimo, obdaja trikrat večji ovoj plinov, ki jih zaznajo le instrumenti.

NGC 6656 (M 22)*, nad pokrovom Čajnika v Strelcu, leži malo pod galaktično ravnino 10.400 svetlobnih let daleč in je navidez malce večja od polne lune. Najsvetlejša kroglasta kopica na našem nebu je, vsebuje pol milijona zvezd razporejenih v krogli s premerom 200 svetlobnih let. S Hubblovim teleskopom so v njej s pomočjo mikrolečenja opazili precej teles, ki so le 80 krat večja od Zemlje. Ker pa je tudi le stopinjo pod ekliptiko, se tam dostikrat znajde kako telo našega osončja in ponudi zelo zanimiv pogled.

Rok Vidmar

Efemeride julij 2012

(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

datum	Sonce		Luna		čas
	vzhod	zahod	vzhod	zahod	
01.07.	05:15	20:57	18:39	02:49	CEST
05.07.	05:18	20:55	21:50	07:18	CEST
10.07.	05:21	20:53	—	12:58	CEST
15.07.	05:26	20:49	02:11	17:52	CEST
20.07.	05:31	20:45	06:58	21:06	CEST
25.07.	05:36	20:40	12:48	23:25	CEST
30.07.	05:42	20:34	18:23	02:35	CEST

Planeti:

- ★ **Merkur** je viden v začetku meseca zvečer, ko v ozvezdju Raka zahaja okoli desetih.
- ★ **Venera** je julija Danica. Sprva vzhaja okoli pol štirih zjutraj, konec meseca pa se prikaže že okoli pol treh. Nahaja se v ozvezdju Bika.
- ★ **Mars** je v ozvezdju Device viden zvečer. Sprva zahaja kmalu po polnoči, nato pa vse bolj zgodaj; konec meseca zaide okoli enajstih.
- ★ **Jupiter** lahko opazujemo v drugem delu noči. Sprva v ozvezdju Bika vzhaja okoli treh, nato pa vse bolj zgodaj in tako je konec meseca na nebu kmalu po eni uri zjutraj.
- ★ **Saturn** je sprva viden do pol dveh zjutraj, nato pa zahaja vse bolj zgodaj in konec meseca zaide že pred polnočjo. Giblje se v ozvezdju Device.
- ★ **Uran** lahko v začetku meseca opazujemo po polnoči, konec meseca pa je v ozvezdju Rib na nebu že pred enajsto.

Urška Pajer

Objekti globoko v vesolju julija

Julija opolnoči kulminirajo ozvezdja Orel, Puščica, Lisička, Labod, Delfin in Kozorog, tema pa se podaljša na skoraj štiri ure. Še vedno se lahko z binokularjem sprehajamo po oblakih zvezd, žarečih in temnih plinov v Rimski cesti, lahko pa se tudi posvetimo bolj strnjenim objektom. V Orlu najdemo odprto kopico *NGC 6709**, v Puščici kroglasto kopico *NGC 6838* (M 71)*, v Lisički odprte kopice *Cr 399**, *NGC 6823*, *NGC 6940** ter planetarno meglico *NGC 6853* (M 27)*, v Labodu odprte

V A B I L O

Vabimo vas na mesečni sestanek, ki bo v torek 19.06.2012 ob 18^h v predavalnici P-3/1 Fakultete za matematiko in fiziko, Jadranska 19, v Ljubljani.

Na mesečnem sestanku nam bo Rok Vidmar predstavil zanimivosti nočnega neba v tekočem in prihodnjem mesecu. Nato se bomo dogovorili za mesečno društveno opazovanje, ki ga bomo izvedli v okolici Ljubljane. Vsi člani društva ste vabljeni, da se nam pridružite. V kolikor bi se radi udeležili opazovanja, pa vas ne bo na sestanku, mi to prosim sporočite po e-pošti na naslov bernard.zenko@gmail.com.

Vabljeni!
Bernard

V A B I L O

Izredni občni zbor bo v torek, 19.06.2012 ob 19^h v predavalnici P-3/1 Fakultete za matematiko in fiziko, Jadranska 19, v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Potrditev sprememb statuta.

Vabljeni!
Predsednik društva: Borut Jurčič Zlobec

kopice *NGC 6819*, *NGC 6910**, *NGC 6913 (M 29)*, *NGC 7063*, *NGC 7092* (M 39)* ter planetarno meglico *NGC 6826**, in kroglasti kopici v Delfinu *NGC 6934** in v Kozorogu *NGC 7099* (M 30)*. Zvezdica pomeni, da je objekt viden tudi pri svetlobnem onesnaženju.

*Cr 399** je odprta kopica, ki jo je Collinder uvrstil v svoj katalog leta 1931, ostali (Herschel, Messier, NGC) pa ne, najbrž zaradi velikosti, saj se razteza čez celo stopinjo. V njej je 40 zvezd v oddaljenosti 420 svetlobnih let razporejenih tako, da nas spominjajo na obešalnik. Nekatere od njih imajo isto lastno gibanje kot nekaj drugih odprtih kopic, na primer Gostosevci. Najnovejši astrometrični podatki kažejo na to, da sploh ne gre za odprto kopico, ampak asterizem, torej naključno razporeditev zvezd.

Rok Vidmar

jih, vprašanja, ponudbo rabljene opreme itd. Prijavi se lahko vsak, dodatne informacije in prijava na <http://www.adj.si/slo-astro>. Trenutno ima lista 113 članov.

Aram Karalič

Objavite prispevek!

Mesečnik potrebuje prispevke. Zato pozivam vse, ki želite kaj objaviti, da mi po elektronski pošti pošljete svoj prispevek. Prispevki so lahko raznovrstni: poročilo o opazovanju, slika, risba, zanimiva astronomska novica, predstavitev domačega observatorija ali teleskopa, skratka – karkoli astronomskega.

Aram Karalič

E-poštni seznam slo-astro

Slovenski amaterski astronomi komuniciramo tudi preko poštnega seznama ("mailing liste") **slo-astro**, kjer si izmenjujemo prispevke vseh vrst: opozorila o zanimivih astronomskih dogodkih in prireditvah, vabila na opazovanja, poročila o opazovan-

Javorniški Mesečnik izdaja Astronomsko društvo Javornik, Ljubljana / ISSN 1581-1379 / urednik Aram Karalič / izhaja v prvi polovici meseca / prejemajo ga brezplačno vsi člani Astronomskega društva Javornik / prispevke pošljite na naslov jam@adj.si / **ROK ZA ODDAJO PRISPEVKOV JE 7. DAN V MESECU** / prispevkov praviloma ne lektoriramo / stavljeno v L^AT_EXu